

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO
GMINY KRZYŻANOWICE
NA LATA 2007 – 2013**

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Ogólna charakterystyka Gminy Krzyżanowice.....	5
1.1 Położenie, powierzchnia, ludność	5
1.2 Ukształtowanie terenu i geologia	7
1.3 Klimat	8
1.4 Sytuacja społeczna i gospodarcza.....	9
1.5 Turystyka i rekreacja	11
1.6 Obiekty historyczne i kulturowe.....	11
1.7 Współpraca międzynarodowa.....	11
1.8 Obszary problemowe.....	14
2. Realizacja zadań i projektów.....	16
2.1 Zadania w ramach Programu Rozwoju Lokalnego wytypowane zostały na podstawie Strategii Rozwoju do roku 2015.	16
2.2 Określenie kryteriów kolejności wyboru projektów.....	24
3. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy, powiatu i województwa.....	27
4. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego	29
5. Plan finansowy na lata 2004-2006	30
6. Sposoby wdrażania.....	36
7. Sposoby monitorowania planu rozwoju lokalnego	37
7.1 System monitorowania planu rozwoju lokalnego.....	37
7.2 Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego	37
7.3 Informacja i promocja planu rozwoju lokalnego.....	38

WPROWADZENIE

Wymóg opracowania niniejszego Planu Rozwoju Lokalnego wynika z obowiązku przyjętej procedury tworzenia dokumentów w kontekście wdrażania procesu absorpcji funduszy strukturalnych. Plan Rozwoju Lokalnego realizowany będzie w ramach jednego z działań Regionalnego Programu Operacyjnego. Opracowany Plan ma odzwierciedlenie w poszczególnych dokumentach programowych:

- Narodowym Planie Rozwoju NPR (określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej). Celem NPR-u jest „rozwijanie konkurencyjnej gospodarki, opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym”;
- Podstawach Wsparcia Wspólnoty - PWW (dokument przyjęty przez komisję Europejską w uzgodnieniu z rządem polskim zawierający strategię i priorytety działań. PWW wdrażane są przez programy operacyjne);
- Regionalny Program Operacyjny— RPO (program ten rozwija cele NPR, określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa. Powyższy program został przygotowany przez Urząd Marszałkowski);
- Uzupełnienie RPO — (dokument wdrażający strategię i priorytety programu, zawierającym informacje na temat działań realizowanych w ramach tego programu).

Według wytycznych Urzędu Marszałkowskiego realizacja Planu Rozwoju Lokalnego oparta powinna być na działaniu 3 (Rozwój lokalny) i ukierunkowana na wspieranie ośrodków gospodarczych poprzez realizację projektów z zakresu infrastruktury technicznej, zwłaszcza połączeń transportowych pomiędzy centrami regionalnymi, infrastruktury środowiskowej, lokalnej infrastruktury turystycznej, kulturowej i rekreacyjnej, edukacyjnej oraz ochrony zdrowia, tworzenia i rozwoju lokalnych mikroprzedsiębiorstw, infrastruktury służącej działalności gospodarczej.

Plan Rozwoju Lokalnego w przypadku Gminy Krzyżanowice opracowany jest w odniesieniu do całego programu RPO. Celem takiego działania jest stworzenie kompleksowego dokumentu, który stanowić ma wytyczne do realizacji zadań finansowanych z funduszy -

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym, którego celem jest zapewnienie koncentracji i efektywność wykorzystania środków na strategiczne działania samorządów.

Informacje zawarte w Planie prezentują aktualną sytuację społeczno-gospodarczą Gminy Krzyżanowice oraz ukazują kierunki rozwoju gminy w kontekście absorpcji środków z funduszy unijnych nie tylko RPO.

Odniesienie realizacji przyszłych zadań do celów „Strategii Gminy Krzyżanowice” umożliwia porównanie spójności podejmowanych działań w szerokim czasookresie. Natomiast powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy wskazuje na zintegrowane cele realizacji planu rozwoju Gminy Krzyżanowice.

Przyjęte wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego odnoszą się do działań realizowanych w ramach przyjętych i przyszłych zadań wynikających z programu operacyjnego. Natomiast przyjęte systemy wdrażania i monitorowania mają na celu właściwe wdrażanie niniejszego dokumentu.

Niezmiernie ważną częścią Planu jest system finansowania zadań w przyjętych okresach programowania Unii Europejskiej tj. lata 2007-2013.

Otwarty charakter dokumentu umożliwia wprowadzanie korekt przyjętego Planu wynikających z procesu transformacji społeczno-gospodarczych oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez Władze Gminy.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY KRZYŻANOWICE

1.1 Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Krzyżanowice położona jest na południowym-zachodzie województwa śląskiego, należy do Powiatu Raciborskiego i położona jest w południowej jego części. Graniczy od południa z Republiką Czeską, od wschodu z Gminą Gorzyce i Lubomia należącymi do Powiatu Wodzisławskiego, od północy z miastem Racibórz, a od północno-zachodu z gminą Krzanowice. Obszar Gminy leży w większości w dolinie Odry, która stanowi wschodnią granicę Gminy.

Rysunek – Położenie Gminy Krzyżanowice

Źródło: www.krzyzanowice.pl

W skład Gminy wchodzi 10 sołectw, są to:

- Krzyżanowice,
- Chałupki,
- Tworków,
- Bieńkowice,
- Bolesław,
- Owsiszcze,
- Nowa Wioska,
- Roszków,
- Rudyszwałd,
- Zabełków.

Gmina Krzyżanowice ma powierzchnię 69,67 km², co stanowi około 12,8% powierzchni powiatu Raciborskiego. Stan ludności zamieszkującej Gminę w roku 2002 stanowi około 13.8% liczby ludności całego Powiatu.

Według danych z grudnia 2006 roku liczba mieszkańców Gminy wynosi 11.426, co oznacza, że przeciętna gęstość zaludnienia w Gminie wynosi około 164 osób na km². Najliczniej zaludnione jest sołectwo Tworków, Krzyżanowice i Chałupki, a najmniej mieszkańców zasiedla sołectwo Roszków, Bolesław i Nowa Wioska. Szczegółowe zestawienie liczby ludności obrazuje poniższa tabela.

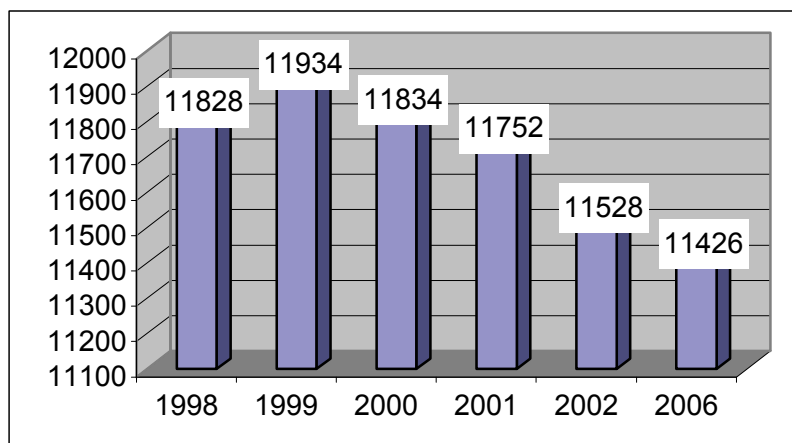
Tabela - Liczba mieszkańców Gminy z podziałem na poszczególne sołectwa

Lp.	Sołectwo	Rok 1998	Rok 2002	Rok 2006
1.	Bieńkowice	1.180	1.166	1.170
2.	Bolesław	524	518	500
3.	Tworków	2.929	2.799	2.792
4.	Owsiszczce	835	813	795
5.	Nowa Wioska	339	339	345
6.	Krzyżanowice	2.113	2.025	2.010
7.	Roszków	492	470	475
8.	Rudyszwałd	784	782	768
9.	Zabełków	928	899	871
10.	Chałupki	1.704	1.717	1.700
Razem		11.828	11.528	11.426

Analizując liczbę mieszańców w poszczególnych sołectwach można stwierdzić, że tylko w sołectwie Chałupki w ciągu pięciu lat zwiększyła się nieznacznie liczba ludności, w sołectwie Nowa Wioska liczba mieszkańców nie zmieniła się, natomiast w pozostałych sołectwach liczba mieszkańców spadła.

W latach 1998-2006 liczba ludności zamieszkującej Gminę Krzyżanowice zmniejszyła się o około 3,4 %, co przedstawia *Rysunek*. Na przestrzenie ostatnich pięciu lat liczba mężczyzn w ogólnej liczbie ludności stanowiła około 52 %.

Zmiany liczby ludności na terenie Gminy Krzyżanowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

Spadek ten jest dodatkowo wspomagany przez ujemny przyrost naturalny, który w latach 1998 - 2006 zawsze był ujemny. Liczba urodzeń w tym samym okresie wahała się od 86 w roku 1999 do 108 w roku 2001.

Ogólną statystykę opracowaną na podstawie Banku Danych Regionalnych na koniec roku 2006 przedstawia Tabela.

Tabela - Dane statystyczne dla Gminy Krzyżanowice

Powierzchnia Gminy [ha]	Liczba miejscowości w Gminie	Stan ludności [osób]	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
69,67	10	11.426	86	112	-26

Źródło: Bank danych Regionalnych 2006, www.stat.gov.pl

1.2 Ukształtowanie terenu i geologia

Teren Gminy wyraźnie podzielony jest na dwie struktury geomorfologiczne. Północno-wschodnią część Gminy stanowi Kotlina Raciborska, a południowo-zachodnią Płaskowyż Głubczycki. Południowa, niewielka część Gminy obejmująca Chałupki, Zabełków i Rudyszwałd należy już do podprowincji Podkarpacie, do mezoregionu Kotliny Ostrawskiej. Około połowa Gminy położona jest na średniej wysokości 190 metrów n.p.m., reszta terenu położona jest większych wysokościach, najwyższy punkt w Gminie osiąga wysokość 247 metrów i położony jest w okolicy Owsiszcz, na zachodnie Gminy.

Obszar Gminy leży w większości w dolinie Odry, która płynąc a przez Gminę jest nieuregulowana, charakteryzuje się licznymi meandrami i starorzeczami.

Południowo-zachodnią część analizowanego terenu to lessowa równina. Na tym obszarze występuje duża ilość słabo nachylonych powierzchni wierzchowin i gęstej sieci nieckowatych suchych dolin. Są to tereny głównie rolnicze o dużych powierzchniach czarnoziemów w strukturze glebowej. Pod niewielkiej miąższości osadami lessowymi zalegają piaski i gliny.

Północno-wschodnia części Gminy jest słabo urozmaicona, z przewagą rzeźby równinnej. Niewielkie urozmaicenia tworzą zagłębienia w formie meandrycznych starorzeczy, podmokłych lub wypełnionych wodą. Kotlinę budują osady holoceni, są to głównie utwory gliniaste i pyłowe, rzadziej ilaste i piaszczyste, pod nimi zalegają osady okrucowe w postaci piasków i żwirów.

W dolinie Odry występuje kilka teras rzecznych zbudowanych z ilów, żwirów, piasków i glin stąd też lokalizacja punktów eksploatacji kruszyw naturalnych.

W budowie geologicznej Gminy biorą udział głównie osady polodowcowe, będące pozostałością po zlodowaceniu plejstoceni. Pokrywa glebowa jest zróżnicowana pod względem genetycznym. Tereny w północnej części Gminy pokryte są glebami bielcowymi i brunatnymi wytworzonymi z utworów lessowych na lessach i piaskach. W dolinie Odry i Psiny występują mady lekkie, średnie i ciężkie.

Na analizowanym terenie występują udokumentowane przez Państwowy Instytut Geologiczny złoża surowców naturalnych takich jak kruszywa naturalne, są to głównie piaski i żwiry. Występują one we wschodniej i północnej części Gminy, głównie w dolinie Odry i Psiny.

1.3 Klimat

Gmina charakteryzuje się łagodnym klimatem, umiarkowanym kształtowanym przez prądy powietrzne związane z sąsiedztwem Bramy Morawskiej. Według podziału Polski na regiony klimatyczne Gmina położona jest w strefie „Brama Morawska”, co oznacza, że jest jedną z najcieplejszych stref klimatycznych w kraju i charakteryzuje się najdłuższym okresem wegetacji wynoszącym średnio około 220 dni. Taki właśnie typ klimatu jest dogodny dla produkcji rolnej na co wpływa również wysoka jakość gleb.

Na klimat lokalny Gminy Krzyżanowice składa się głównie położenie. Warunki klimatyczne Płaskowyżu Głubczyckiego są korzystne dla rolnictwa i osadnictwa. Znacznie różnią się od nich warunki klimatyczne doliny Odry, są one słabo przewietrzane, z dość częstymi

inwersjami temperatur, co nie sprzyja uprawom wrażliwym na przymrozki i grzybnienie, nie jest również korzystne dla osadnictwa. Warunki klimatyczne doliny Odry w większych obniżeniach terenu nie są korzystne. Ze względu na eksploatację kruszyw naturalnych powstają poldery Buków i Zbiornik Racibórz Dolny, a także akwenty wodne mające również wpływ na kształtowanie lokalnego klimatu.

1.4 Sytuacja społeczna i gospodarcza

Gmina Krzyżanowice posiada dogodne połączenia drogowe i kolejowe z Raciborzem, i dalszymi miastami województwa, a także z Republiką Czeską. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa łącząca Racibórz z przejściem granicznym w Chałupkach, a także w kierunku Rybnika i Pszczyny. Ponadto przez Gminę przebiega magistrala kolejowa relacji Budapeszt - Bratysława - Ostrawa - Racibórz - Kędzierzyn Koźle - Opole - Wrocław - Szczecin.

Szczegółowe zestawienie dróg powiatowych i gminnych, a także linii kolejowych przedstawiono na mapce poglądowej.

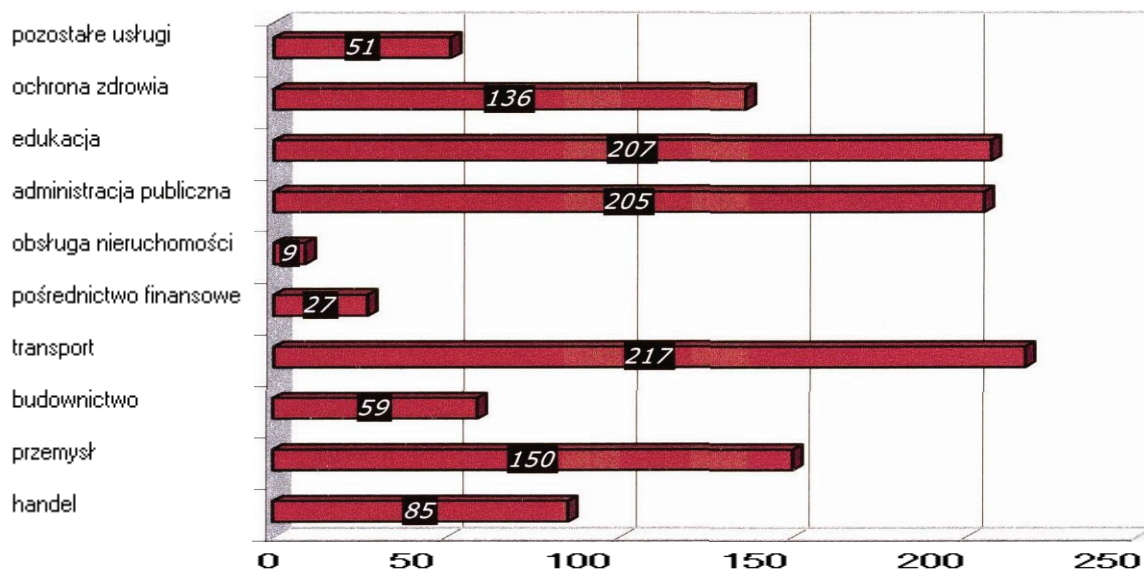
Rysunek - Układ sieci dróg i linii kolejowych na terenie Gminy Krzyżanowice

Źródło: www.krzyzanowice.pl

Gmina Krzyżanowice ma charakter wiejski i większość terenów zalicza się do użytków rolnych, które stanowią około 80% powierzchni Gminy. Ludność zamieszkująca

Gminę utrzymuje się głównie z pracy w sektorze rolnictwa. Ogólna liczba zatrudnionych we wszystkich sektorach gospodarki to około 1223 osób.

Struktura zatrudnienia i utrzymania w Gminie Krzyżanowice przedstawia się według wykresu.

Rysunek - Zatrudnienie mieszkańców Gminy w poszczególnych sektorach gospodarki

Źródło: Mały Rocznik Statystyczny 2002

Mieszkańcy zatrudnieni w Gminie stanowią tylko 15 % ludności będącej w wieku produkcyjnym. W roku 2001 zanotowano 386 osób zostających bez pracy. Z ogólnej liczby bezrobotnych około 60 % stanowiły kobiety. Największy udział osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy, którzy posiadali wykształcenie podstawowe i zasadnicze, najmniejszy udział stanowili osoby z wykształceniem wyższym i średnim.

Mimo wiejskiego charakteru Gminy na tym terenie zlokalizowane są przedsiębiorstwa i zakłady mające czasami niekorzystny wpływ na stan środowiska naturalnego, są to:

- PPKMiL Katowice Zakład Eksploatacji Kruszywa w Krzyżanowicach,
- UTEX TERRA w Roszkowie,
- UTEX SIGMA, Zakład Produkcji Kostki Betonowej w Roszkowie,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Krzyżanowicach,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bieńkowicach,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna Zabelków w Chałupkach,

- PPH Agromax Racibórz, Zakład w Tworkowie,
- EKOLAND w Zabełkowie.

1.5 Turystyka i rekreacja

Urozmaicona rzeźba terenu, duża ilość pomników przyrody ożywionej i nieożywionej, a także wielowiekowa historia i tradycja obecna w licznych zabytkach decyduje o dużej atrakcyjności analizowanego obszaru.

Na terenie Gminy odbywają się liczne imprezy kulturowo sportowe, turnieje tańca towarzyskiego, koncerty muzyki poważnej poświęcone pamięci sławnych kompozytorów mają zasięg nie tylko lokalny i regionalnych ale międzynarodowy. Aktywnie działają również liczne stowarzyszenia i organizacje kulturalne oraz zespoły artystyczne.

Gmina posiada jeden hotel, w którym rocznie odpoczywa około 300 turystów zagranicznych. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba ta nieznacznie się powiększyła.

Gmina powinna propagować wśród właścicieli gospodarstw rolnych działalność agroturystyczną, co nie tylko przynosi rolnikom większy dochód, ale również przyczynia się rozwoju turystyki i rekreacji w Gminie.

1.6 Obiekty historyczne i kulturowe

Na przestrzeni wieków obszar Gminy należał na przemian do Polski, Czech, Habsburgów, Prus i Niemiec, a od 1945 roku ponownie do Polski. Złożone dzieje tej ziemi sprawiły, że przybrała ona bogaty wielokulturowy charakter z elementami kultury polskiej, czeskiej i niemieckiej. Znalazło to odbicie w licznych obiektach historycznych i zabytkowych występujących na tym terenie.

Większość zabytków pochodzi z XVIII wieku, ale istnieją również te pochodzące z XVII. Na szczególną uwagę zasługują zespoły zamkowo-pałacowe w Krzyżanowicach i Chałupkach, kościoły, szczególnie pw. św. Piotra i Pawła w Tworkowie oraz ruiny Zamku w Tworkowie, a także spichrze w Bolesławiu i Bieńkowicach.

1.7 Współpraca międzynarodowa

Na odcinku 26 kilometrów Gmina Krzyżanowice graniczy z Republiką Czeską, w związku z czym na tej długości zlokalizowanych jest sześć przejść granicznych z czego trzy czynne są całą dobę.

1. Przejście Graniczne Chałupki - Bohumin

Przejście to dostępne jest dla obywateli wszystkich państw w ruchu paszportowym. Obsługuje mały ruch graniczny dla obywateli Polski i Czech. Drogowe przejście dla pieszych, rowerów, motocykli, samochodów osobowych, samochodów ciężarowych o ładowności do 15 ton. W tej miejscowości istnieje również przejście kolejowe osobowe i towarowe. Odbywa się tam odprawa paszportowa i celna oraz towarowa z wyjątkiem artykułów żywnościowych.

2. Przejście Graniczne Chałupki - Šilherovice

Jest to drogowe przejście dla pieszych, rowerów, motocykli, samochodów osobowych, kontrola celna obsługująca mały ruch graniczny dla obywateli Polski i Czech.

3. Przejście Graniczne Owsiszczce - Pist

Zmodernizowane przejście, którego remont zakończył się 11 czerwca 2003 roku. Jest to drogowe przejście dla pieszych, rowerów, motocykli, samochodów osobowych, przejście dostępne dla obywateli Unii Europejskiej w ruchu paszportowym oraz obsługujące mały ruch graniczny dla obywateli Polski i Czech.

4. Przejście Graniczne Tworków - Hat

To małe przejście drogowe obsługujące mały ruch graniczny dla obywateli Polski i Czech dla pieszych, rowerów, motocykli, pojazdów o pojemności silnika do 50 cm³.

5. Przejście Graniczne Rudyszwałd - Hat

Przejście drogowe dla obywateli Polski i Czech obsługujące mały ruch graniczny dla pieszych, rowerów, motocykli, pojazdów o pojemności silnika do 50 cm³.

6. Przejście Graniczne Bolesław - Pišt

Przejście drogowe dla obywateli Polski i Czech obsługujące mały ruch graniczny dla pieszych, rowerów, motocykli, pojazdów o pojemności silnika do 50 cm³.

W latach 1998-1999 Gmina Krzyżanowice nawiązała oficjalną współpracę z pięcioma gminami położonymi poza granicami naszego kraju. Są to:

- Hat, Pist, Šilherovice – gminy położone na terenie Czech,

- Ratka – gmina położona na terenie Węgier,
- Seeshaupt – gmina położona na terenie Niemiec.

W ramach wzajemnej współpracy odbywają się wymiany kulturalne między gminami. Zespoły artystyczne działające przy Gminnym Zespole Oświaty, Kultury, Sportu i Turystki w Krzyżanowicach biorą corocznie udział w przeglądzie folklorystycznym Kolaja, w obchodach jubileuszy istnienia partnerskich Gmin, rozgrywkach sportowych, festynach, turniejach. Sąsiedzi z kolei przyjeżdżają na uroczyste koncerty w Krzyżanowicach poświęconych pamięci kompozytorów Beethovena i Liszta. Zespoły sportowe z krajów sąsiadujących biorą udział w rozgrywkach sportowych organizowanych przez polskie organizacje, a straże pożarne wspólnie biorą udział w festynach i turniejach.

Bezpośrednie sąsiedztwo z aglomeracją Ostrawy stwarza olbrzymie możliwości powiązań kooperacyjnych i handlowych, sieć dróg o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, dobry dostęp do autostrad, powiązania kolejowe, przejścia graniczne, bliskie położenie portów lotniczych w Pyrzowicach i Ostrawie decydują o atrakcyjności Gminy dla potencjalnych inwestorów.

Gmina Krzyżanowice położona jest w regionie opawsko-raciborskim obejmującym południowo-wschodnią część województwa opolskiego i południowo-zachodnią część województwa śląskiego oraz powiat Opawa. Uwarunkowania polityczne i przemiany w latach dziewięćdziesiątych w krajach postkomunistycznych miały pozytywny wpływ na rozwój współpracy transgranicznej i wzrost atrakcyjności przygranicznych obszarów i miejscowości w tym Gminy Krzyżanowice.

Celem strategicznym polsko-czeskiej współpracy przygranicznej jest „Zacieśnianie i poszerzanie więzi pomiędzy obydwoma częściami polsko-czeskiego pogranicza, zapewniających jego zrównoważony i wielokierunkowy rozwój, ułatwiający proces integracji obu krajów z Unią Europejską”.

Gmina należy również do „Stowarzyszenia Gmin Dorzecza Górnej Odry” terenem działania stowarzyszenia jest Rzeczpospolita Polska, ale przewiduje się również działalność poza granicami. Celem jest wspieranie idei samorządu terytorialnego, zacieśnianie współpracy oraz obrona wspólnych interesów gmin. Stowarzyszenie zakłada osiągnięcie celu poprzez bardzo szeroki wachlarz działań między innymi poprzez utworzenie Polsko-Czeskiego Euroregionu „Silesia”. Współpraca polega również na wzajemnej pomocy na wypadek katastrof i klęsk

żywiolowych, inicjowaniu wspólnych przedsięwzięć, wymianę informacji oraz promocji walorów zrzeszonych gmin. Natomiast głównym celem współpracy w „Euroregionie Silesia” jest podejmowanie wspólnych działań dla równomiernego i zrównoważonego rozwoju regionu oraz zbliżenia jego mieszkańców i instytucji po obu stronach granicy.

1.8 Obszary problemowe

Na terenie Gminy Krzyżanowice zostały zaobserwowane różne obszary problemowe. Ich zaobserwowanie przyczyni się do wskazania istotnych trendów oraz zmian zachowań kształtujących obecną sytuację gminy jak również ich zapobieganie. Do obszarów problemowych zaliczyć możemy:

Niekorzystne zmiany demograficzne w powiązaniu z niedostosowaniem podaży odpowiednich usług społecznych

Narastający proces starzenia się społeczeństwa i pogłębianie się ujemnego przyrostu naturalnego w powiązaniu ze zbyt rozbudowaną w stosunku do obecnych i przyszłych potrzeb bazą oświatową, generującą także bardzo wysokie koszty utrzymania; przyczynia się to także do braku odpowiedniej ilości środków na odpowiednie wyposażenie placówek oświatowych oraz właściwą ich modernizację; ponadto nasilająca się negatywna tendencja wzrostu liczby osób starszych przy jednoczesnym osłabieniu więzi rodzinnych spowodowanych między innymi migracją zarobkową; dodatkowo niepełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej np. ośrodków kultury, świetlic, kortów tenisowych itp.

Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości w połączeniu z niewystarczającą promocją i brakiem inwestorów zewnętrznych

W gminie można zaobserwować niewielkie zainteresowanie rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości oraz permanentny brak zainteresowania gminą znaczących inwestorów strategicznych; sytuację potęguje brak stałej, a przede wszystkim skutecznej promocji Krzyżanowic, ze szczególnym uwzględnieniem terenów inwestycyjnych.

Niskie zainteresowanie mieszkańców sprawami gminy i mniejsza dbałość o dziedzictwo kulturowe i społeczne

Zauważalne jest zmniejszenie się zaangażowania w działalność społeczną, słabe zainteresowanie mieszkańców gminy jej sprawami, np. niska frekwencja na zebraniach wiejskich; ponadto ludzie stają się coraz bardziej konfliktowi; zauważyć można mniejsze przywiązanie do ziemi, a część społeczeństwa zapomina o swoim pochodzeniu, o tym, że po

swoich przodkach dziedziczy nie tylko majątek, ale też język, kulturę, narodowość; traci związek z dawnym, wielkim i bogatym regionem - społeczność pozbawiona korzeni nigdy nie będzie dobrze funkcjonować.

Narastanie zjawisk patologicznych powiązanych ze stosunkowo wysokim bezrobociem i negatywnymi zmianami społecznymi

Wzrost wandalizmu i zachowań chuligańskich oraz przestępczości, także związanej z bezrobociem; brak wystarczającego zainteresowania rozwiązaniem zwiększającego się problemu bezrobocia przy tendencji przewagi likwidowanych miejsc pracy nad powstającymi; ponadto niewystarczająca pomoc rodzinom patologicznym i ofiarom przemocy oraz brak mieszkań socjalnych; dodatkowo wzrost konsumpcyjnego stylu życia w szczególności wśród młodzieży w połączeniu z brakiem perspektyw dla młodych ludzi kończących szkołę.

2. REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

W Planie Rozwoju Lokalnego gminy Krzyżanowice do realizacji przyjęto projekty i zadania wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy i zawartych w niej priorytetów rozwojowych gminy, polegające na:

- Poprawie atrakcyjności inwestycyjnej gminy, możliwości rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz poprawie sytuacji na rynku pracy,
- Rozwoju turystyki i rekreacji,
- Umożliwieniu funkcjonowania nowoczesnego rolnictwa,
- Zmianach w kształtowaniu ładu przestrzennego gminy oraz dalszej rozbudowy infrastruktury (w tym drogowej),
- Poprawie stanu środowiska naturalnego i świadomości ekologicznej w gminie,
- Rozwoju i ciągłej poprawie jakości usług społecznych na terenie gminy (edukacja, zdrowie, kultura, sport),
- Budowaniu pozytywnego wizerunku gminy i jej skoordynowanej promocji.

2.1 Zadania w ramach Programu Rozwoju Lokalnego wytypowane zostały na podstawie Strategii Rozwoju do roku 2015.

Ranga przypisana projektom zawartym w programach oznacza:

I – projekty gotowe do realizacji. Termin rozpoczęcia realizacji: lata 2007-2010

II – projekty w przygotowaniu. Termin rozpoczęcia realizacji: lata 2010-2013

III – pomysły na projekty, koncepcje, bez konkretnie zdefiniowanego źródła finansowania i realizatora projektu;

Nazwa projektu nazwa działania	Dziedzina rozwoju	Główny, realizator projektu (podmiot wiodący)	Cele realizowane w projekcie	Finansowanie	Ranga
Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej gminy i możliwości rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz poprawa sytuacji na rynku pracy					
Pozyskiwanie własnych terenów pod strefy aktywności gospodarczej	Baza ekonomiczna Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Tworzenie nowych miejsc pracy Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy Unowocześnienie struktury gospodarczej gminy Stymulowanie aktywności ekonomicznej mieszkańców gminy Przyciągnięcie inwestorów	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.	I

Usprawnienie funkcjonowania przygranicznego handlowania	Baza ekonomiczna Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice, Podmioty prywatne	Tworzenie nowych miejsc pracy Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców gminy Ułatwienie startu dla potencjalnych przedsiębiorców z gminy Koordynowanie lokalnej podaży z lokalnym popytem Zwiększenie dostępności mieszkańców do usług handlowych Zwiększenie dochodów gminy i jej mieszkańców	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., prywatni inwestorzy	I
Powstanie lokalnej, gminnej organizacji przedsiębiorców	Baza ekonomiczna Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice, Podmioty prywatne	Tworzenie nowych miejsc pracy Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców gminy Ułatwienie startu dla potencjalnych przedsiębiorców z gminy Koordynowanie lokalnej podaży z lokalnym popytem Zwiększenie dostępności mieszkańców do usług handlowych Zwiększenie dochodów gminy i jej mieszkańców	środki zewn., prywatni inwestorzy	II
Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości	Baza ekonomiczna Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice, Podmioty prywatne	Tworzenie nowych miejsc pracy Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców gminy Ułatwienie startu dla potencjalnych przedsiębiorców z gminy Koordynowanie lokalnej podaży z lokalnym popytem Zwiększenie dostępności mieszkańców do usług handlowych Zwiększenie dochodów gminy i jej mieszkańców	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., prywatni inwestorzy	I
Dokonanie zmian Studium Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i przystąpienie do zmian fragmentów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy.	Baza ekonomiczna Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Tworzenie nowych miejsc pracy Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu dla mieszkańców gminy Ułatwienie startu dla potencjalnych przedsiębiorców z gminy Koordynowanie lokalnej podaży z lokalnym popytem Zwiększenie dostępności mieszkańców do usług handlowych Zwiększenie dochodów gminy i jej mieszkańców	Gmina Krzyżanowice,	I

Utworzenie lokalnego „okienka przedsiębiorczości” – punkt informacyjny	Baza ekonomiczna	Gmina Krzyżanowice	Pomoc w tworzeniu MŚP Tworzenie nowych miejsc pracy Przyciąganie inwestorów	Gmina Krzyżanowice	I
Dalszy rozwój i promocja stref aktywności gospodarczej					I
Rozwój turystyki i rekreacji					
Modernizacja i utrzymanie gminnych ścieżek rowerowych	Turystyka, Sport Zdrowie Rekreacja- czas wolny	Gmina Krzyżanowice,	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Rozwój alternatywnych środków komunikacji (połączenia wewnętrzne i zewnętrzne) Połączenie atrakcyjnych turystycznie miejsc w gminie Wzbogacenie i poprawa jakości oferty turystycznej gminy Zwiększenie dochodów uzyskiwanych z turystyki	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Powołanie Gminnej Organizacji Turystycznej	Turystyka Promocja	GZOKSiT	Poprawa wizerunku gminy Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Skoncentrowanie i uporządkowanie rozproszonych działań promocyjnych gminy i innych podmiotów. Poprawa relacji pomiędzy efektami a kosztami działań promocyjnych.	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., promujące się firmy	I
Przygotowanie terenów dla turystyki weekendowej z wykorzystaniem akwenów wodnych	Turystyka Sport Rekreacja czas wolny Promocja Zdrowie Aktywność społeczna	Gmina Krzyżanowice, GZOKSiT Inwestorzy prywatni	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy i oparcie go na wartościach środowiskowych i atrakcyjności turystycznej Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Ukierunkowany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Utworzenie miejsc rekreacji weekendowej	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., Inwestorzy prywatni	II

Wykorzystanie istniejących rzek (Odra i Psina) na turystykę wodną – spływy kajakowe	Turystyka Sport	RZGW Gmina Krzyżanowice	Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Utworzenie miejsc rekreacji robotniczo-niedzielnej	RZGW Inwestorzy prywatni	II
Modernizacja gminnego basenu w Tworkowie	Turystyka Sport	RZGW Gmina Krzyżanowice	Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Utworzenie miejsc rekreacji robotniczo-niedzielnej	RZGW Inwestorzy prywatni	I
Przystosowanie ruin zamku w Tworkowie jego otoczenia wraz z „Hrozą” do celów rekreacyjnych	Turystyka Sport Rekreacja czas wolny	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT Inwestorzy prywatni	Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Utworzenie miejsc rekreacji weekendowej	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., Inwestorzy prywatni	II
Utworzenie Gminnego Centrum Informacji Turystycznej	Turystyka Promocja	GZOKSiT	Poprawa wizerunku gminy Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Skoncentrowanie i uporządkowanie rozproszonych działań promocyjnych gminy i innych podmiotów. Poprawa relacji pomiędzy efektami a kosztami działań promocyjnych.	Gmina Krzyżanowice, Środki zewn., Promujące się firmy	I
Wdrażanie wybranych projektów „Program Rozwoju Turystyki i Rekreacji w Gminie Krzyżanowice”	Turystyka Sport Rekreacja czas wolny Promocja Zdrowie Aktywność społeczna	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT Inwestorzy prywatni	Budowanie pozytywnego wizerunku gminy i oparcie go na wartościach środowiskowych i atrakcyjności turystycznej Dotarcie z produktami turystycznymi do potencjalnych odbiorców Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Ukierunkowany rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy Utworzenie miejsc rekreacji weekendowej	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., Inwestorzy prywatni	I

Promocja granicznych Meandów rz.Odry jako markowego produktu turystycznego Gminy Krzyżanowice poprzez realizację wybranych elementów Strategii Rozwoju Turystyki Gminy	Baza przyrodniczo- -edukacyjna	Gmina Krzyżanowice Organizacje ekologiczne	Zwiększenie dostępności młodzieży do edukacji Zapewnienie dostępu do bazy edukacyjnej Wzmacnianie potencjału intelektualnego Wskazanie pozytywnych wzorców wychowawczych	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., Organizacje ekologiczne	II
Umożliwienie funkcjonowania nowoczesnego rolnictwa					
Rozwój rolnictwa – w tym ekologicznego	Aktywność gospodarcza Rolnictwo	Gmina Krzyżanowice Rolnicy	Poprawa infrastruktury rolniczej Podtrzymanie kultury rolniczej na terenie gminy	Gospodarstwa rolnicze, Gmina Krzyżanowice	II
Rozwój infrastruktury rolniczej (drogi transportu rolnego, rowy melioracyjne) i dostosowanie dróg do istniejącego sprzętu rolniczego	Aktywność gospodarcza Rolnictwo	Gmina Krzyżanowice	Poprawa infrastruktury rolniczej Podtrzymanie kultury rolniczej na terenie gminy Unowocześnienie struktury gospodarczej	Gospodarstwa rolnicze, Gmina Krzyżanowice	I
Utworzenie grupy producentów rolnych	Rolnictwo	Rolnicy Gmina Krzyżanowice	Powstanie reprezentacji rolników Poprawa rynków zbytu Uruchomienie odpowiedniego doradztwa	Rolnicy Gmina Krzyżanowice	II
Stworzenie warunków do powstania lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego	Rolnictwo	Gmina Krzyżanowice	Wykorzystanie potencjału – surowiec dobrej jakości Tworzenie nowych miejsc pracy	Inwestorzy prywatni	III
Dalsza rozbudowa infrastruktury (w tym drogowej), kształtowanie ładu przestrzennego gminy					
Budowa i modernizacja dróg lokalnych i dojazdowych (wg opracowanego harmonogramu)	Gospodarka Przestrzenna Promocja Turystyka	Gmina Krzyżanowice	Poprawa stanu infrastruktury Zwiększenie komfortu użytkowania dróg Usprawnienie systemu komunikacji	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Rozpoczęcie budowy sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy	Gospodarka Przestrzenna Baza ekologiczna Zdrowie	Gmina Krzyżanowice	Poprawa stanu infrastruktury Poprawa warunków życia Poprawa stanu środowiska	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Budowa oraz modernizacja sieci kanalizacji deszczowej	Gospodarka Przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Poprawa stanu środowiska Poprawa stanu infrastruktury	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I

Rozwój budownictwa mieszkaniowego (w tym komunalnego)	Gospodarka Przestrzenna Baza ekonomiczna Aktywność społeczna	Gmina Krzyżanowice	Podwyższenie komfortu zamieszkania Poprawa atrakcyjności gminy Poprawa warunków życia Poprawa stanu budownictwa Poprawa ładu architektonicznego i estetyki gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., inwestorzy prywatni	I
Poprawa ładu przestrzennego i estetyki gminy, wspieranie działań Rad Sołeckich i mieszkańców (np. organizowanie konkursów na najładniejszą posesję, ulicę, wieś)	Gospodarka przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Poprawa estetyki otoczenia Promocja gminy Poprawa wizerunku gminy Wzrost poczucia identyfikacji oraz integracja mieszkańców z gminą	Gmina Krzyżanowice, mieszkańcy gminy	I
Kontynuacja budowy urządzeń spowalniających spływ wód dla sołectwa Owsiszcze	Gospodarka przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Ochrona przeciwpowodziowa sołectwa Poprawa warunków życia mieszkańców	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Dalsza modernizacja sieci tranzytowej etap Tworków – Bieńkowice	Gospodarka przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Poprawa jakości wody Zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowej Obniżenie kosztów eksploatacji wodociągów	Gmina Krzyżanowice GZGK	I
Rozbudowa składowiska o kolejne kwatery	Gospodarka przestrzenna	Gmina Krzyżanowice	Poprawa stanu środowiska Przygotowanie miejsca na prawidłową gospodarkę odpadami	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej	Gospodarka przestrzenna	Gmina Krzyżanowice			I
Poprawa stanu środowiska naturalnego i świadomości ekologicznej					
Ograniczenie niskiej emisji	Baza przyrodniczo-ekologiczna	Gmina Krzyżanowice	Podwyższenie komfortu zamieszkania Poprawa stanu środowiska Poprawa zdrowia mieszkańców Poprawa warunków życia	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., inwestorzy prywatni	I

Rozwijanie edukacji ekologicznej poprzez m.in. konkursy ekologiczne w placówkach oświatowych	Baza przyrodniczo- edukacyjna	GZOKSiT	Zwiększenie dostępności młodzieży do edukacji Zapewnienie dostępu do bazy edukacyjnej Wzmacnianie potencjału intelektualnego Wskazanie pozytywnych wzorców wychowawczych	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	Środowisko	Gmina Krzyżanowice	Poprawa warunków środowiska Likwidacja zagrożeń ekologicznych	Gmina Krzyżanowice	I
Rozwój i ciągła poprawa jakości usług społecznych na terenie gminy (w dziedzinie edukacji, zdrowia, kultury i sportu)					
Organizacja i promocja imprez kulturalnych	Kultura Edukacja	Gmina Krzyżanowice, GZOKSiT	Społeczno-kulturalna aktywizacja środowiska lokalnego Podnoszenie poziomu kulturalnego mieszkańców Tworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu Wzmacnianie potencjału intelektualnego gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., sponsorzy	II
Zwiększanie zainteresowania dzieci i młodzieży w gminie sportem i zdrowym stylem życia oraz stworzenie systemu koordynacji i wsparcia	Aktywność społeczna Sport Zdrowie	GZOKSiT Szkoły LKS - y	Dotarcie z produktami turystycznymi do dzieci i młodzieży Zapewnienie alternatywnych form turystyki, sportu, rekreacji i rozrywki Podniesienie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży w gminie	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	II
Optymalizacja wykorzystania istniejącej bazy sportowej	Sport	GZOKSiT Szkoły	Stworzenie dzieciom i młodzieży optymalnych warunków do rozwoju sportowego	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	II
Wydawanie monografii miejscowości gminy Krzyżanowice oraz monografii gminy Krzyżanowice	Kultura Promocja	GZOKSiT	Promocja gminy Pokazanie prawdziwego wizerunku gminy Wzbogacenie wiedzy mieszkańców o gminie Zachowanie lokalnego dziedzictwa historycznego	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	II
Powstanie Domu Spokojnej Starości na terenie gminy	Baza spokojnej przystani	Gmina Krzyżanowice	Stworzenie nowych miejsc pracy Kształtowanie postaw obywatelskich Dostosowanie opieki ludzi starszych do standardów UE	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I

Budowa sali widowiskowej na terenie gminy	Rozrywka Kultura	Gmina Krzyżanowice	Stworzenie nowych miejsc pracy Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu gminy Promocja gminy Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Wzbogacenie wizerunku gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	III
W oparciu o jeden z klubów sportowych utworzyć szkołę piłkarską dla dzieci z całej gminy	Sport	GZOKSiT	Poprawa zdrowotności dzieci Wykorzystanie istniejącej bazy Promocja „młodych talentów”	GZOKSiT	II
Reorganizacja systemu oświaty na terenie gminy	Oświata	GZOKSiT Gmina Krzyżanowice	Dostosowanie systemu do ilości dzieci Maksymalne wykorzystanie istniejącej bazy i potencjału nauczycieli	Gmina Krzyżanowice	I
Sukcesywna modernizacja obiektów służby zdrowia	Zdrowie	Gmina Krzyżanowice SPZLA	Doprowadzenie obiektów do wymogów UE i sanepidu Poprawa warunków obsługi osób chorych Likwidacja barier architektonicznych	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Organizowanie „Dni Gminy Krzyżanowice”	Rozrywka Kultura	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT	Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu gminy Promocja gminy Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Wzbogacenie wizerunku gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., GZOKSiT	I
Dokonać zakupu namiotu na festyny	Rozrywka Kultura	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT	Tworzenie dodatkowych źródeł dochodu gminy Promocja gminy Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Wzbogacenie wizerunku gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., GZOKSiT	II
Popieranie inicjatyw związanych z dostępnością do Internetu	Rozrywka Kultura Informacja	Gmina Krzyżanowice	Wzbogacenie informacji i wizerunku gminy Promocja gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	II
Utworzenie w jednej z placówek oświatowych klasy o profilu sportowym	Sport Zdrowie Oświata	GZOKSiT Gmina Krzyżanowice	Poprawa zdrowotności dzieci Wykorzystanie istniejącej bazy Promocja „młodych talentów”	GZOKSiT	I

Zorganizowanie w gminie w sezonie zimowym sztucznego lodowiska	Sport Zdrowie Rozrywka Aktywność społeczna	GZOKSiT Gmina Krzyżanowice	Uatrakcyjnienie oferty spędzania wolnego czasu Stworzenie dzieciom i młodzieży optymalnych warunków do rozwoju sportowego	GZOKSiT	I
Wspieranie i wykorzystanie talentów mieszkańców Gminy Krzyżanowice					I
Budowanie pozytywnego wizerunku gminy i jej skoordynowana promocja					
Dalsze rozwijanie międzynarodowej współpracy partnerskiej	Zdrowie	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT Szkoły Przedszkola	Zwiększenie skuteczności działań promocyjnych Zapewnienie alternatywnych form wymiany np. dzieci szkolnych Wymiana doświadczeń pomiędzy jednostkami i organizacjami na terenie gminy	Gmina Krzyżanowice, środki zewn.,	I
Zmiana charakteru prasy lokalnej na czasopismo współtworzone przez mieszkańców z pełnym przeglądem aktualnych informacji dotyczących gminy	Promocja	GZOKSiT	Promocja gminy Informacja ogólna o gminie	GZOKSiT	I
Rozwój informacji internetowej Urzędu i Gminy Krzyżanowice	Promocja Informacja	Gmina Krzyżanowice GZOKSiT Szkoły Przedszkola	Promocja gminy Informacja ogólna o gminie Wizerunek gminy Wzbogacenie wiedzy mieszkańców o gminie	Gmina Krzyżanowice, środki zewn., GZOKSiT	I
Powołanie „Rzecznika” Urzędu Gminy	Promocja Informacja	Gmina Krzyżanowice	Promocja gminy Informacja ogólna o gminie Wzbogacenie wizerunku gminy Wzbogacenie wiedzy mieszkańców o gminie	Gmina Krzyżanowice	I
Wyodrębnienie sali posiedzeń Rady Gminy	Wizerunek urzędu gminy	Gmina Krzyżanowice	Poprawa jakości pracy rady oraz komisji	Gmina Krzyżanowice	II

2.2 Określenie kryteriów kolejności wyboru projektów.

Kolejność realizacji projektów w poszczególnych latach została ustalona z uwzględnieniem możliwości spełnienia przez projekt w/w kryteriów:

- **kryteria formalne projektu**
  - możliwość złożenia kompletnego wniosku z kompletem załączników (spełnienie warunków formalnych)
  - właściwa wartość projektu
  - możliwość uzyskania dofinansowania
- **kryteria merytoryczne i techniczne projektu**
  - spójność projektu z celami działania Gminy Krzyżanowice
  - trwałość projektu
  - wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz stworzenie warunków do wzrostu zatrudnienia
  - wskaźniki osiągnięcia celów projektu
  - możliwość realizacji w okresie 2007-2013 – wykonalność techniczna
  - wskaźniki ekonomiczne i finansowe
  - wpływ na politykę ochrony środowiska
  - wpływ na politykę równych szans
- **oczekiwane rezultaty**
  - stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w rejonie projektu
  - polepszenie warunków komunikacji dla mieszkańców w obszarze projektów
  - zmniejszenie kosztów utrzymania i eksploatacji po wykonaniu inwestycji
  - poprawa stanu środowiska naturalnego
  - rozwój turystyki

W przypadku możliwości wykorzystania środków zewnętrznych w postaci funduszy strukturalnych planuje się korzystanie ze środków **Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego** – Programu Operacyjnego: **Regionalnego Programu Operacyjnego**.

W przypadku spełnienia odpowiednich kryteriów niewykluczone jest skorzystanie z Funduszu Spójności.

3. POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY, POWIATU I WOJEWÓDZTWA.

Działanie Gminy Krzyżanowice ma na celu wzmocnienie otoczenia rolnictwa i stworzenia warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i nowoczesnej produkcji rolnej. Jako cel niezbędny do osiągnięcia tego jest stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości z wykorzystaniem kapitału lokalnego i zewnętrznego. Można to osiągnąć poprzez realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i wsi, uregulowanie gospodarki odpadami, stworzenie warunków do rozwoju turystyki i wypoczynku poprzez m.in. zagospodarowanie odcinka rzeki Odra oraz z wykorzystaniem kompleksów leśnych, ochrona zasobów przyrodniczych, poprawy stanu dróg i połączeń komunikacyjnych.

Powyższe zamierzenia i cele można osiągnąć poprzez:

- przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich
- zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych
- aktywizację lokalnej społeczności
- rozwój społeczeństwa informacyjnego
- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi
- zwiększenie poziomu inwestycji lokalnych
- wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie mieszkańców jako szansa przezwyciężenia trudności ekonomicznych
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej poprzez stworzenie mieszkańcom możliwości na podjęcie działań w celu rozgałęzienia i urozmaicenie produkcji, rozszerzenie jej na różnorodne odległe od siebie dziedziny po to aby straty poniesione w jednej móc zrekompensować zyskami osiągniętymi w innej branży
- wzrost kreatywności w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania
- tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw
- realizowanie polityki równych szans – czyli uwzględnienie w procesie realizacji poszczególnych projektów interesu grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji:

- osób niepełnosprawnych (np. łamanie barier architektonicznych podczas inwestycji w zakresie modernizacji dróg),
- kobiet (poprawa sytuacji kobiet na rynku pracy – np. poprzez rozwój agroturystyki na obszarach wiejskich, samo zatrudnienie poprzez stworzenie bazy do rozwoju turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych terenu),
- korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (aktywizacja grupy bezrobotnych przy pracach inwestycyjnych, tworzenie nowych miejsc pracy).

Działania powyższe związane są z koniecznością dokonania inwestycji. Część zadań inwestycyjnych może być realizowana z udziałem środków zewnętrznych m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w programach operacyjnych np. Regionalnego Programu Operacyjnego i Sektorowych Programach Operacyjnych.

Celem realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach Priorytetu I – Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość w Działaniu 1.1 – Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu jest wykorzystanie potencjału ekonomicznego, gospodarczego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego w celu zwiększenia atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych, a w ramach Priorytetu II - Społeczeństwo informacyjne w Działaniach 2.1 oraz 2.2 wzmagamy infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój elektronicznych usług publicznych. W ramach Priorytetu III mamy Działania 3.2 Infrastruktura około turystyczna, w ramach którego możemy przebudować infrastrukturę rekreacyjno-sportowej, 3.3 Systemy informacji turystycznej, dzięki któremu można utworzyć punkt informacji turystycznej. Priorytet IV Kultura Działanie 4.3 Promocja kultury, można organizować wydarzenia kulturalne, mające wpływ na wzrost znaczenia kultury jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy. W ramach Priorytetu V, który dotyczy środowiska, mamy 5 działań. I tak na przykład w działaniu 5.2 mamy do czynienia z ochroną przeciwpowodziową, a w działaniu 5.3 rozwijamy selektywną zbiórkę odpadów. Priorytet VII Działanie 7.1 to modernizacja i przebudowa sieci drogowej. Jest jeszcze priorytet VIII Infrastruktura edukacyjna oraz Priorytet IX Zdrowie i rekreacja.

Wszystkie planowane projekty i zamierzenia są ściśle powiązane z:

- Strategią Rozwoju Gminy
- Programem Ochrony Środowiska Gminy
- Planem Gospodarki Odpadami
- Programem rozwoju turystyki i rekreacji w gminie
- Strategią integracji i rozwiązywania problemów społecznych
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego

Dokumenty w/w są z kolei ściśle powiązane z powiatowymi i wojewódzkimi programami ochrony środowiska i planami gospodarki odpadami.

4. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej będzie miała bezpośredni pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się negatywne oddziaływanie odpadów na środowisko przyrodnicze, poprawią się warunki komunikacji drogowej, zwiększy się przejezdność ulic i dróg.

Zrealizowany projekt inwestycyjny będzie analizowany pod kątem osiągnięcia w/w wskaźników:

- wskaźnik produktu
  - długość zmodernizowanych ulic i dróg
  - budowa kanalizacji sanitarnej
  - długość wybudowanych kolektorów sanitarnych
  - ilość przyłączy kanalizacyjnych
  - liczba mieszkańców objęta zagospodarowaniem odpadów stałych – segregacja odpadów
- wskaźnik rezultatu
  - stworzenie warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości
  - zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej w rejonie projektu
  - podniesienie jakości dróg
  - zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni
  - poprawa stanu środowiska poprzez ograniczenie emisji toksycznych składników spalin
  - oszczędność w kosztach eksploatacji pojazdów
  - poprawa stopnia integracji lokalnej sieci transportowej
  - zwiększenie poziomu skanalizowania obszaru miasta i gminy
  - zwiększenie liczby gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji sanitarnej
  - możliwość podłączenia do kanalizacji zakładów produkcyjnych
  - poprawa czystości wód powierzchniowych
  - zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska odpadami stałymi
- wskaźnik oddziaływania
  - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego
  - poprawa stanu środowiska naturalnego
  - poprawa zdrowotności mieszkańców
  - liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy

5. PLAN FINANSOWY NA LATA 2004-2006

**WIELOLETNI PROGRAM INWESTYCYJNY I NAKŁADY NA JEGO FINANSOWANIE
ORAZ WYDATKI I PROGRAMI REALIZOWANE PRZY UDZIALE ŚRODKÓW ZAGRANICZNYCH**

1. Wieloletni Program inwestycyjny i nakłady na jego finansowanie

w złotych

Lp	Nazwa programu	Cel programu	Okres realizacji programu	Łączne nakłady finansowe	w tym nakłady do 2006 r.	wysokość wydatków w latach:			Jednostka realizująca program
						2007	2008	2009	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Wymiana sieci wodociągowej Tworków - Biefkowice etap II	pravidlowe funkcjonowanie wodociągu w celu zapewnienia bezawaryjnej dostawy wody do mieszkańców gminy oraz poprawy jakości wody	2005-2009	1 472 781 w tym: * śr. własne 1 472 781 * śr. zewn. 0	215 000 w tym: * śr. własne 215 000 * śr. zewn. 0	220 000 w tym: * śr. własne 220 000 * śr. zewn. 0	230 000 w tym: * śr. własne 230 000 * śr. zewn. 0	807 781 w tym: * śr. własne 807 781 * śr. zewn. 0	Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Krzyżanowice
2	Budowa kanalizacji na terenie gminy Krzyżanowice - etap I	ochrona zasobów wodnych i należyte zagospodarowanie powstałych ścieków	2003-2010	1 729 343 z tego * śr. własne 1 729 343 * śr. zewn. 0	729 343 z tego * śr. własne 729 343 * śr. zewn. 0	1 000 000 z tego * śr. własne 1 000 000 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice
3	Przebudowa ulicy Polnej w Rudyszwałdzie	przywrócenie prawidłowej funkcji drogi	2004-2007	511 437 z tego * śr. własne 138 333 * śr. zewn. 373 104	11 437 z tego * śr. własne 2 859 * śr. zewn. 8 578	500 000 z tego * śr. własne 135 474 * śr. zewn. (śr. z Urz. Marszałk.) 364 526	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice

4	Przebudowa drogi gminnej ul. Główna w Bolesławiu	przywrócenie prawidłowej funkcji drogi	2005-2007	599 798 z tego * śr. własne 599 798 * śr. zewn. 0	359 798 z tego * śr. własne 359 798 * śr. zewn. 0	240 000 z tego * śr. własne 240 000 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice
5	Przebudowa ul. Słonecznej w Rudyszwałdzie wraz z kanalizacją	przywrócenie prawidłowej funkcji drogi	2006-2007	1 193 600 z tego * śr. własne 1 193 600 * śr. zewn. 0	602 000 z tego * śr. własne 602 000 * śr. zewn. 0	591 600 z tego * śr. własne 591 600 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice
6	Termomodernizacja Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Krzyżanowicach	ochrona środowiska poprzez ograniczenie emisji szkodliwych związków do atmosfery	2005-2008	1 703 253 z tego * śr. własne 1 703 253 * śr. zewn. 0	47 500 z tego * śr. własne 47 500 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	1 655 753 z tego * śr. własne 1 655 753 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice

2. Wydatki i programy realizowane przy udziale środków zagranicznych

a) Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" (lista rezerwowa)

1	Adaptacja wraz z rozbudową garażu w Tworkowie na Centrum Turystyki, Rekreacji, Wypoczynku i Sportu w Tworkowie	zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców gminy	2005-2007	280 276 z tego * śr. własne 98 687 * śr. zewn. 181 589	92 855 z tego * śr. własne 31 967 * śr. zewn.: 60 888	187 421 z tego * śr. własne 66 720 * śr. zewn. 120 701	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	0 z tego * śr. własne 0 * śr. zewn. 0	Gmina Krzyżanowice
---	--	--	-----------	--	---	--	---	---	--------------------

6. SPOSOBY WDRAŻANIA

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego jest Urząd Gminy Krzyżanowice.

Plan Rozwoju Lokalnego będzie wdrażany przez Wójta Gminy Krzyżanowice.

System wdrażania PRL obejmuje:

- komunikację społeczną w zakresie przyjmowania nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych
- przygotowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla inwestycji ujętych w planie
- składanie wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR
- realizacja inwestycji zgodnie z określonymi wymogami
- po zakończeniu inwestycji monitorowanie i raportowanie wydatków i efektów rzeczowych projektu
- przedkładanie Komisjom Rady Gminy raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w PRL

7. SPOSOBY MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

7.1 System monitorowania planu rozwoju lokalnego

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres Planu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem Planu odpowiedzialny będzie Zastępca Wójta wraz z odpowiednimi Referatami dla określonych zadań, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Gminy wraz z Wydziałem Finansowo- Księgowym. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będą wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania.

Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie Gminy przy okazji przedkładania kolejnych projektów budżetu gminy raport monitoringowy z wdrażania Planu. Ponadto na zakończenie okresu objętego planowaniem, Wójt przedłoży raport końcowy.

Oprócz raportów okresowych, Wójt Gminy przedkładać będzie Radzie prognozę dotyczącą wdrażania Planu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu.

Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Wójta winien obejmować co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji planu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Planu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

7.2 Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego

Ocena Planu Rozwoju Lokalnego dokonana zostanie po zakończeniu okresu , który objęto procesem planowania. Ocena zostanie dokonana na poziomie wewnętrznym przez zespół wdrożeniowy składający się z pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych gminy. Wyniki tej oceny zostaną przedłożone Wójtowi Gminy. Ocenie poddany będzie przebieg

poszczególnych procesów inwestycyjnych. Zakłada się, iż ocena wewnętrzna zostanie przeprowadzona w I kwartale 2007 roku, a jej wyniki zostaną przedłożone Wójtowi Gminy w terminie do 31 marca 2007 roku. Następnie wyniki oceny oraz dokumentacja przebiegu wdrażania Planu zostanie przedłożona Przewodniczącemu Rady Gminy przez Wójta Gminy w terminie do 15.04.2007 r.

Ocena w szczególności winna zawiera:

- rzeczywiste daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- sposoby zarządzania projektami po ich zakończeniu,
- potwierdzenie kosztów projektów,
- potwierdzenie społeczno-ekonomicznych założeń.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Planu Rozwoju Lokalnego na kolejny okres programowania.

7.3 Informacja i promocja planu rozwoju lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego, jest dokumentem programowym przygotowywanym, wdrażanym i monitorowanym przy znaczącym współudziale społeczności lokalnej.

Za właściwe informowanie i promocję Planu Rozwoju Lokalnego na poziomie gminy odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Wójt Gminy. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w Planie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób:

- publikacja Planu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy oraz w „Gminnych Wieściach”,
- publiczne prezentacje Planu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną.

Oprócz Wójta Gminy jako głównego podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z Planem Rozwoju Lokalnego, działania tego typu winny prowadzić wszystkie inne podmioty zaangażowane w poszczególne projekty składające się na treść Planu.

Grupami docelowymi promocji Planu Rozwoju Lokalnego będą:

- społeczność lokalna,
- dzieci i młodzież
- beneficjenci,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczno-gospodarczy,

- media.

Przewiduje się, iż na zakończenie okresu planowania zorganizowana zostanie konferencja z udziałem reprezentatywnej grupy lokalnych liderów, na której zaprezentowane zostaną doświadczenia uzyskane w trakcie wdrażania Planu oraz wypracowane zostałyby wnioski stanowiące podstawę nowego plan

